

**STUDENT SCIENTIFIC CIRCLE
ALCIDE DE GASPERI UNIVERSITY
OF EUROREGIONAL ECONOMY IN JÓZEFÓW
REPORT 2015/2016**

**KOŁO NAUKOWE STUDENTÓW PEDAGOGIKI
„PEDAGOG” WYŻSZEJ SZKOŁY GOSPODARKI
EUROREGIONALNEJ IM. ALCIDE DE GASPERI
W JÓZEFOWIE**

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI W ROKU
AKADEMICKIM 2015/2016**

Koło Naukowe Studentów Pedagogiki „Pedagog” działa w Wyższej Szkole Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie od 2005 r. (opiekunowie naukowci: mgr Hanna Dutkiewicz, mgr Sylwia Ćmiel, dr Mirosława Raczkowska-Lipińska, dr Krzysztof Dziurzyński – do 2013 r., dr Dorota Łążewska – od 2013 r.).

W roku akademickim 2015/2016 pierwsze spotkanie Koła Naukowego odbyło się 15 października, jeszcze w atmosferze Święta Edukacji Narodowej. Z tej okazji studenci zapoznali się z tekstem Matki Teresy z Kalkuty *Mimo wszystko*, który, „z najlepszymi życzeniami dla nauczycieli”, umieścił na swym blogu Pan prof. Bogusław Śliwerski¹.

Tekst zainspirował nas do dyskusji nad zawodem/posłannictwem/powołaniem/misją nauczyciela. Drugim świątecznym „prezenterem” był fragment artykułu z czasopisma „Dobre Praktyki – Innowacje w Edukacji” (Bonusso, 2013) na temat współczesnych uwarunkowań pracy nauczyciela. Tekst stał się punktem wyjścia do rozmowy na temat etosu nauczyciela

– tradycyjnego mistrza/nowoczesnego cyborga nazywanego „Nauczycielskim Perpetuum Mobile”. Styl pracy nauczyciela – cyborga nie był przecież obcy uczestnikom spotkania, gdyż zapoznali się już z nim w trakcie własnej pracy zawodowej. Z tego powodu w przywołanym fragmencie refleksji odnajdywali samych siebie. Tekst jest bowiem zapisem zadań współczesnego nauczyciela, który „nigdy nie czuje się przytłoczony nadmiarem obowiązków i bez mrugnienia powieką pracuje do upadłego. Wszystkie weekendy spędza w pracy, wychowuje własne dzieci, z oddaniem zajmuje się rodziną i ma czas dla przyjaciół i znajomych. Ma doskonałe relacje z wychowankami i dorosłymi uczestnikami spotkań edukacyjnych. Wspiera ich w oświatowej wędrówce jak latarnia morska. Wzorowo układają się jego/jej stosunki z całym środowiskiem szkolnym, gdzie rodzice są najżyczliwszą i najbardziej zainteresowaną współpracą grupą. Spokojnie spogląda na dodatkowo przydzielane mu/jej zadania przez szefa/szefową i ochoczo każde z nich perfekcyjnie realizuje. Spełnia się również w kilkunastu pasjach, wśród których loty w kosmos okazują się dzieciinną igraszką. Planuje, wdraża, raportuje, analizuje, doskonali. Dokumentacja programowa jest jego/jej ulubioną lekturą, a strukturyzacja treści nie wywołuje torsji. Promuje innowacje pedagogiczne i angażuje się w akcje humanitarne, dając przykład. Nuci w chwilach radosnych piosenkę na cześć struktur nadzoru różnorodnego. Z niecierpliwością pogodną oczekuje nowych wyzwań ponad ludzkie siły. Ukończył/-a wszystkie możliwe w swoim kierunku kursy doskonalące i kwalifikacyjne oraz studia podyplomowe lub doktoranckie. Jego/jej efektywność osiąga wartość 100%. Pracuje ponad 20 godzin na dobę, gdyż pozostałą jego/jej część znajduje się w stanie doładowywania baterii/akumulatora, ponieważ nadchodzi era... cyborgów” (Bonusso, 2013).

Drużga część pierwszego spotkania dotyczyła organizacji pracy Koła Naukowego Studentów Pedagogiki Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w nowym roku akademickim. Zapoznano się również z wykazem Warszawskich Inicjatyw Edukacyjnych, czyli innowacyjnych pomysłów pracy z dziećmi i młodzieżą nagrodzonych przez Biuro Edukacji m.st. Warszawy. Ustalono, że ideą scalającą pracę Koła Naukowego (podobnie jak w poprzednich latach) będą spotkania z „ciekawym człowiekiem” – pasjonatem pracy pedagogicznej.

W związku z tym na grudniowe spotkanie (8.12.2015 r.) zaproszono niezwykłego pedagoga, nauczyciela i wychowawcę – Pana dr. Bronisława Czernieckiego, wykładowcę w Wyższej Szkole Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie. Pan dr Bronisław Czerniecki był organizatorem i pierwszym dyrektorem Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 w Otwocku oraz wizytatorem szkół z ramienia Ministerstwa Edukacji Narodowej. Opowiedział wiele budujących historii z własnego życia, udzielając cennych wskazówek pedagogicznych. Jego wykład był swoistą: „Drogą do serca i umysłu dziecka z niepełnosprawnością z perspektywy Dyrektora, Nauczyciela, Wychowawcy”. I tak, droga do serca i umysłu dziecka z niepełnosprawnością prowadzi przez życzliwość, poznanie jego indywidualnych potrzeb, szacunek, dobro, wrażliwość i rozsądne wymagania. Wyjątkową drogą był/jest właśnie Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Otwocku założony przez Pana dr. Bronisława Czernieckiego. Początkowo w szkole kształcono młodzież w kierunkach: krawiectwo damskie lekkie, posadzkarz, monter wewnętrznych instalacji sanitarnych, ogrodnik i kucharz żywienia zbiorowego. W 1992 r. Ośrodek otrzymał siedzibę przy ul. Majowej 17/19 w Otwocku, w budynkach byłego sanatorium. Od 1999 r. organem prowadzącym jest Powiat Otwocki. W 2006 r. patronką Ośrodka została Maria Konopnicka. Obecnie szkoła prowadzi internat dla dzieci i młodzieży, kompleksową terapię najmłodszych dzieci z różnymi dysfunkcjami, przedszkole dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, szkołę podstawową i gimnazjum, zasadniczą szkołę zawodową oferującą kształcenie młodzieży w kierunkach: kucharz małej gastronomii, cukiernik, piekarz oraz pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, zakończone teoretycznym i praktycznym egzaminem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe, szkołę przysposabiającą do pracy dla młodzieży, która nie ma możliwości uczyć się zawodu w szkole zasadniczej, zespoły rewalidacyjno-wychowawcze – terapię indywidualną i grupową dla dzieci z niepełnosprawnością w stopniu głębokim oraz świetlicę szkolną – dla dzieci dojeżdżających na zajęcia².

Na drugim spotkaniu grudniowym (15.12.2015 r.) Koło Naukowe gościło specjalistę z zakresu tyflopedagogiki – Panią mgr Izabelę Westrich, niezwykłego nauczyciela z 30-letnim stażem pracy w Przedszkolu Nr 245 „Sowa Mądra Głowa” dla Dzieci Słabowidzących w Warszawie. Pani mgr Izabela

Westrich omówiła zasady funkcjonowania zmysłu wzroku oraz scharakteryzowała optymalne warunki dla jego prawidłowego funkcjonowania. Opisała trudności, które dzieci słabowidzące napotykają w życiu codziennym. Przybliżyła sposób organizacji przedszkola dostosowanego do potrzeb uczniów słabowidzących. I tak, nauczyciel, który przygotowuje się do pracy z uczniem, przeprowadza wywiad z rodzicami dziecka, analizuje dokumentację związaną z jego zdrowiem oraz obserwuje dziecko w środowisku przedszkolnym. Pani mgr Izabela Westrich przeprowadziła z uczestnikami spotkania kilka ćwiczeń oraz zaprezentowała specjalne pomoce dydaktyczne przydatne w pracy z dzieckiem słabowidzącym: książki, poduszeczki, piłki, układanki, prace plastyczne. Z pedagogicznego punktu widzenia do dzieci niedowidzących lub słabowidzących zalicza się te, które posiadają zdolność widzenia tekstów czarnodrukowych i nie muszą korzystać z pisma punktowego (Braille'a). Studenci zapoznali się ze sposobem funkcjonowania placówki oświatowej na przykładzie przedszkola „Sowa Mądra Głowa”. W nim bowiem właśnie pracował Gość spotkania. Przedszkole „Sowa Mądra Głowa” w Warszawie proponuje każdemu dziecku bogaty wachlarz zajęć i ćwiczeń usprawniających zarówno wzrok, jak i rozwój psychomotoryczny. Dla każdego dziecka konstruowany jest Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny. Placówka dba o prawidłowy rozwój dziecka poprzez wykorzystanie metody rytmogestów według Małgorzaty Młynarskiej i Tomasza Smereka. Wprowadzony jest program edukacji matematycznej opracowany przez prof. Edytę Gruszczyk-Kolczyńską oraz program ćwiczeń grafomotorycznych prof. Marty Bogdanowicz. Stosuje się różne formy ekspresji plastycznej. Prace plastyczne dzieci są prezentowane na wystawach krajowych i międzynarodowych. Specyfiką przedszkola jest pełnienie funkcji profilaktyczno-leczniczej: diagnozowanie i rehabilitacja wzroku. Lekarz okulista bada uczniów, a zalecone ćwiczenia prowadzi ortoptystka. Wszystkie dzieci objęte są szczególną opieką psychologa, logopedy, pedagoga-terapeuty i terapeuty integracji sensorycznej. W ramach zajęć dodatkowych odbywają się warsztaty rytmiczne, gimnastyka korekcyjna, plastyka, język angielski i katecheza. Rozwijaniu zainteresowań dzieci służą pracownie: plastyczna i empiryczno-przyrodnicza oraz komputerowa. Fundacja „Przyjaciół” prowadzi dogoterapię. Raz w miesiącu dzieci biorą udział w koncertach muzycznych

i przedstawieniach teatralnych. Uczestniczą w licznych imprezach organizowanych przez Gminę Warszawa Bielany (Bieleński Przegląd Muzyczny, Bieleński Bieg Przedszkolaków). Szczególną opieką i wsparciem objęmani są zaś rodzice dzieci³.

W dniu 23 lutego 2016 r. odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Spotkania z ciekawym człowiekiem”. Tym razem wykład dla Koła Naukowego Studentów Pedagogiki WSGE im. Alcide De Gasperi wygłosił Pan Marcin Makaruk – wicedyrektor Ośrodka Socjoterapeutycznego „Wspólny Dom” w Wildze, kurator społeczny, wykładowca w Wyższej Szkole Nauk Społecznych PEDAGOGIUM. Gość podjął temat znanych i nieznanymi metod socjoterapeutycznych. Spotkanie z Panem Marcinem Makarukiem było opowieścią o codziennej pracy wychowawców z dziećmi i młodzieżą z grupy wysokiego ryzyka, z rodzin dysfunkcyjnych, domów dziecka i tzw. dobrych domów. Praca w Ośrodku jest oparta na autorskim programie każdego wychowawcy. Stosowane są takie metody, jak: społeczność terapeutyczna, terapia rodzinna, koła zainteresowań, superwizje zespołu realizatorów, terapia indywidualna, terapia rodzinna. Celem pracy wychowawczej jest nabycie przez młodych ludzi umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, zniwelowanie zachowań lękowych i agresywnych, rozwój twórczych umiejętności, poprawa funkcjonowania w grupie rówieśniczej, zmiana postaw negatywnych oraz terapie odwykowe. Wychowawcy pomagają zaplanować karierę edukacyjną i zawodową z uwzględnieniem możliwości danego ucznia⁴. Uczestnicy spotkania uznali, że wykład był bardzo interesujący z powodu pasji, dużej wiedzy oraz doświadczenia zawodowego Pana Marcina Makaruka, którego osobowość może być wzorem dla nauczycieli i wychowawców. Wiele cennych wskazówek pedagogicznych z pewnością zostanie wykorzystanych w szkolnej pracy zawodowej studentów pedagogiki uczelni Alcide De Gasperi.

W dniu 20 kwietnia 2016 r. Koło Naukowe Studentów Pedagogiki WSGE wzięło udział w III Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Dobre praktyki w edukacji a jakość kształcenia i wychowania dzieci, młodzieży, dorosłych” (Łażewska, 2016). Konferencja odbyła się w siedzibie Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie. Obrady konferencyjne zgromadziły licznie przybyłych gości z różnorodnych uczelni: uniwersytetów, akademii i szkół wyższych. W konferencji

wzięło udział około 50 prelegentów. Wygłoszone referaty dotyczyły szerokiego spektrum tematycznego: od teoretycznych analiz założeń procesu pedagogicznego do prezentacji „dobrych praktyk” już realizowanych w różnorodnych placówkach edukacyjnych. Studenci z Koła Naukowego „Pedagog” byli zaangażowani w pracę przy organizacji konferencji, pełnili funkcje administracyjne w trakcie konferencji oraz uczestniczyli w wybranych sesjach tematycznych.

W dniu 6 maja 2016 r. w Wyższej Szkole Gospodarki Euroregionalnej w Józefowie, na zaproszenie Koła Naukowego Studentów Pedagogiki WSGE, gościła Pani Dorota Zawadzka „Superniania”. Poprowadziła warsztat nt. *Uczniowie, nauczyciele, rodzice – sprzymierzeńcy w edukacji. Główne kierunki działań wspierających skuteczną współpracę placówki edukacyjnej z uczniami oraz ich środowiskiem domowym*. W warsztacie wzięli udział, oprócz członków koła pedagogicznego, również inni studenci WSGE. Dorota Zawadzka jest pedagogiem, psychologiem rozwojowym, doradcą rodzinnym, autorką książek pt. *I ty możesz mieć superdziecko, I ty możesz być supertatą*. W latach 2006–2008 prowadziła programy telewizyjne „Superniania” oraz „Świat według dziecka”. Elementami jej programu wychowawczego są jasne zasady wychowawcze, poczucie humoru, zdrowy rozsądek i życiowa mądrość, dystans do spraw nieistotnych, a zarazem przywiązywanie wagi do spraw ważnych, znajomość potrzeb dziecka na poszczególnych etapach jego rozwoju. Za realizację tej strategii otrzymała od dzieci w 2014 r. Order Uśmiechu. Natomiast od naszego Koła Naukowego „Superniania” otrzymała w podarunku swój wizerunek namalowany przez Panią Longinę Molak – wiceprzewodniczącą Koła Naukowego Studentów Pedagogiki Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi.

Kolejne spotkanie z cyklu „Spotkania z ciekawym człowiekiem” odbyło się 14 czerwca 2016 r. Gościem spotkania była Pani dr hab. Anna Odrowąż-Coats z Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, autorka książki pt. *Fatamorgana saudyjskiej przestrzeni społeczno-kulturowej kobiet. Płynne horyzonty socjalizacji, edukacji i emancypacji* (Impuls, Kraków 2015). Spotkanie okazało się: „Niezwykłą pedagogiczną podróżą do Wielkiej Brytanii oraz Królestwa Arabii Saudyjskiej”. Głównym wątkiem tematycznym była saudyjska przestrzeń kulturowa kobiet, uwarunkowania

nierówności społecznych, koncepcja reprodukcji kulturowej Pierre'a Bourdieu, nauka zaangażowana i specyfika badań etnograficznych. Kolejnym tematem poruszonym przez Panią dr hab. Annę Odrowąż-Coats był świat lotnictwa wojskowego przedstawiony z perspektywy kobiet służących w Siłach Powietrznych Polski i Wielkiej Brytanii. Szczegóły tych relacji zostały przedstawione przez Annę Odrowąż-Coats i Annę Perkowską-Klejman w książce pt. *Kobiety przestworzy. Refleksyjność biograficzna kobiet służących w Siłach Powietrznych Polski i Wielkiej Brytanii* (Difin, Warszawa 2016).

W roku akademickim 2015/2016, w trakcie spotkań Koła Naukowego „Pedagog”, przeprowadzono czteroczęściowy warsztat Metody M.B. Rosenberga – Porozumienie bez Przemocy (PBP) – NVC. Zajęcia prowadziła Pani lic. Justyna Ciorga – przewodnicząca Koła. Pierwszym tematem były *Sposoby nawiązywania relacji za pomocą zamiany oceny na spostrzeżenie i inne pożyteczne dla nauczyciela umiejętności* (17.11.2015 r.). Podczas warsztatu uczestnicy zapoznali się z teorią metody PBP oraz podjęli próby jej zastosowania jako metody wychowawczej w pracy nauczyciela. Uczestnicy mogli również przećwiczyć pierwszy krok PBP, czyli zamianę oceny na spostrzeżenia, oraz dowiedzieć się, jak konstruować komunikat pozbawiony oceny i krytyki. Drugim tematem spotkania było *Rozpoznawanie uczuć i potrzeb, czyli stosowanie empatii PBP jako klucza do rozwiązywania konfliktów* (12.01.2016 r.). Uczestnicy wzięli udział w ćwiczeniu pokazującym, jak rozpoznawać i nazywać potrzeby, a następnie uczyli się konstruować komunikat do odbiorcy zawierający opis spostrzeżeń, uczucia i potrzeby w sytuacji trudnej, nieprzyjemnej i konfliktowej. Trzeci temat warsztatów *Prośba w języku „porozumienia bez przemocy”* (15.03.2016 r.) stał się okazją do zrozumienia fenomenu prośby oraz żądania poprzez zestawienie tych dwóch typów zdań. Poznaliśmy zasady formułowania prośby oraz negatywne skutki jej niefortunnego formułowania. Czwarty temat warsztatów *Rozwiązywanie problemów szkolnych i rodzinnych metodą Nonviolent Communication M.B. Rosenberga* (17.05.2017 r.) to podsumowanie tego sposobu komunikacji interpersonalnej. Powtórzono teoretyczne założenia czterofazowego modelu komunikacji empatycznej, na którą składa się: obserwacja bez oceny, wyrażanie uczuć, wiązanie uczuć z potrzebami, formułowanie prośb.

Udział we wspomnianych wydarzeniach, zorganizowanych przez Koło Naukowe Studentów Pedagogiki WSGE im. Alcide De Gasperi w roku akademickim 2015/2016, był dla studentów dodatkową szansą (obok zajęć ujętych w planie studiów) wzbogacenia wiedzy i umiejętności. Mamy nadzieję, że te spotkania, czyli warsztaty Metoda Rosenberga, wykłady na temat trzech placówek edukacyjnych (przedszkole dla dzieci słabowidzących w Warszawie, Ośrodek Socjoterapeutyczny „Wspólny Dom” w Wildze oraz Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Otwocku), a także niecodzienna „podróż” do Arabii Saudyjskiej oraz edukacyjne strategie „Superniani” będą inspirowały nasze pedagogiczne pasje. Tym bardziej że wspomniane wykłady/warsztaty zostały ogłoszone/poprowadzone przez niezwykle pedagogów, nauczycieli i wychowawców, których bogactwo wiedzy i doświadczenia zawodowego stało się w części również naszym udziałem.

Literatura

- Bonusso (2013). Felieton z cyklu Faux Pas, *Wańka-Wstańka, ale nie perpetuum mobile*, „Dobre Praktyki – Innowacje w Edukacji” Nr 3(3), wrzesień – październik, Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, s. 30.
- Łążeńska, D. (2016). III Międzynarodowa Konferencja *Dobre praktyki w edukacji dzieci, młodzieży, dorosłych*, WSGE im. Alcide De Gasperi, 20.04.2016, „Journal of Modern Science” Nr 3/30, s. 391–393, Józefów: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej w Józefowie. ISSN 1734-2031.

Endnotes

- ¹ sliwerski-pedagog.blogspot.com/2015/10/dzien-edukacji-narodowej-w-klimacie.html (dostęp: 14.10.2015).
- ² www.soswotwock.pl/ (dostęp: 7.12.2015).
- ³ www.przedszkole245.waw.pl (dostęp: 14.12.2015).
- ⁴ www.wspolnydom-wilga.pl/ (dostęp: 20.02.2016).